

De beleving van het kind in de Tweede Wereldoorlog

Studium Generale, Hogeschool Driestar Educatief, 19 november 2010

Drs. Arie van Groningen

Beemdgras en zachte dravik

Dit, dan, is wat wij maken:
in juni als de weiden gloeien
van boterbloemen, zuring, klaver
en bloeiende kniehoog grassen;
een grasboeket, in een theepot
in het gras gezet. Met onbedroefde
kinderogen vlak voor de voeten
kijken, een van de vroege
genoegens die wij delen.
Dit, dan, wat we van
ons durven verwachten:
gras, in een blauwe theepot,
apart, tussen het groeiend
uitbloeiend, doorlevend gras gezet

JUDITH HERZBERG

Joods kind

Zij wacht hem elke avond aan de trein
Het meisje met d'on-arisch zwarte haren.
Met ogen, die verstrakken in een staren
of vader gauw de tunnel door zal zijn.

Forensen schuif'len langs de binnendeur
en schieten van de trap in daag'lijks jachten.
Het donkre kind kan enkel staan en wachten
vlak bij het hokje van de conducteur.

Dan zwaait een mannenarm een verre groet,
Op 't klein gezicht bloeit plotseling herkennen.
Ze moet op slag hard naar haar vader rennen.
Hij bukt zich laag en zoent haar smalle toet.

Nu gaan ze samen door de late dag,
De man gebogen en van zorg gebeten,
Het ratelstemmetje wil erg graag weten
Waarom ze nog niet naar het zwembad mag .

O Heer, ik heb vandaag één bede maar:
Elk Joods gezin wordt haast vaneengereten,
Laat de Gestapo deze twee vergeten,
Laat die in Jesus' naam toch bij elkaar.

Henk Fedder

Inleiding

Een jongetje van elf

Kern

1. De harde realiteit
2. Verbeelding en werkelijkheid
 - a. de verbeelde werkelijkheid
 - b. de vervormde werkelijkheid
 - c. de verbeelding als medicijn
3. De taal van het kind
4. De confrontatie met de dood
5. Wie is God voor het kind?
6. Het leed als speeltje?

Slot

Het woord aan het kind

Literatuur

Kinderjaren van Jona Oberski

KINDERJAREN is het aangrijpende verhaal van de Amsterdamse auteur en ex-fysicus Jona Oberski. De novelle geeft een indringend beeld van de belevingswereld van een Joods jongetje tijdens de Tweede Wereldoorlog en de periode vlak daarna. In een sobere stijl brengt Oberski een ontroerende visie op de verschrikkingen van de oorlog, gezien door de ogen van een klein kind. Rauw en eerlijk, speels en onschuldig. Dit maakt KINDERJAREN tot een klassieker met een universele zeggingskracht.

De jongen in de gestreepte pyjama van John Boyne

DE JONGEN IN DE GESTREEPTE PYJAMA begint in Berlijn in 1943. Als de negenjarige Bruno op een dag uit school komt, zijn al zijn spullen in gepakt. Hun nieuwe huis staat naast een hek dat zich uitstrekt zover het reikt, een hek dat Bruno afschermt van de vreemde mensen die hij ziet bewegen. Op een van zijn ontdekkingsstochten ontmoet Bruno een wiens leven en omstandigheden zeer verschillen van dat van hem. Toch jongens vriendschap...

kratten oog maar daarachter jongen sluiten de

Haar naam was Sarah van Tatiana de Rosnay

In HAAR NAAM WAS SARAH wordt de tienjarige Sarah samen met haar ouders opgepakt en naar het wielervedstadium in Parijs gebracht, waarvandaan duizenden joden worden gedeporteerd. Niemand heeft echter gezien dat Sarah haar kleine broertje Michel in een kledingkast opsloot, net voordat de politie het appartement binnendrong, en de sleutel bij zich stak.

Het achterhuis – Anne Frank

Wierook en tranen – Ward Ruyslinck

Het bittere kruid – Marga Minco

Sterrenkinderen – Clara Asscher- Pinkhof

Brieven aan mijn grootvader – Abel Herzberg

Drenkeling – G.L. Durlacher

Tralievader – Carl Friedman

De nacht der Girondijnen – J. Presser

Nacht und Nebel – Floris Bakels